

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

9. volební období

876/0

Návrh poslanců Marka Výborného, Michala Kučery, Karla Smetany, Petra Bendla a Tomáše Dubského na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů

Zástupce předkladatele: Výborný M. a další
Doručeno poslancům: 9. prosince 2024 v 10:17

ZÁKON

ze dne2024,

**kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,
a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně
některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu),
ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ Změna zákona o zemědělství

Čl. I

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 62/2000 Sb., zákona č. 307/2000 Sb., zákona č. 128/2003 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 317/2004 Sb., zákona č. 94/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 409/2006 Sb., zákona č. 35/2008 Sb., zákona č. 95/2009 Sb., zákona č. 109/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 179/2014 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 371/2016 Sb., zákona č. 26/2017 Sb., zákona č. 104/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 299/2017 Sb., zákona č. 208/2019 Sb., zákona č. 484/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 270/2021 Sb. a č. 382/2022 Sb., se mění takto:

1. Za § 2i se vkládají nové § 2j až 2p, které včetně nadpisů a poznámek pod čarou č. 88 a 89 znějí:

„§ 2j

Rodinné zemědělské hospodářství

(1) Rodinným zemědělským hospodářstvím se v tomto zákoně rozumí

- a) zemědělský podnikatel evidovaný podle § 2f, který je právnickou osobou se statutem rodinného zemědělského hospodářství,
- b) společnost podle občanského zákoníku⁸⁸⁾, jejímiž společníky jsou pouze zemědělské podnikatelé evidovaní podle § 2f, kteří jsou fyzickými osobami se statutem člena rodinného zemědělského hospodářství.

(2) Zemědělskému podnikateli, který je právnickou osobou, Fond přiznává status rodinného zemědělského hospodářství, jestliže jde o obchodní korporaci,

- a) která má sídlo v obci, na jejímž území se nachází alespoň část plochy dílů půdních bloků evidovaných na ni v evidenci využití půdy, nebo v obci s tímto územím sousedící,
- b) která sama nebo prostřednictvím svých společníků obhospodařuje v souhrnu nejvýše 1 000 ha půdy evidované na ni v evidenci využití půdy,
- c) je mikropodnikem podle doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků⁸⁹⁾,
- d) jejímiž společníky, členy statutárního orgánu nebo členy kontrolního orgánu jsou pouze fyzické osoby a v níž více než 50 % hlasovacích nebo majetkových práv náleží přímo členům jedné rodiny a alespoň jeden člen této rodiny je členem jejího statutárního orgánu, nebo jejíž jediný společník je současně členem statutárního orgánu obchodní korporace a alespoň jeden jiný člen rodiny, z níž pochází tento jediný společník, je členem jejího statutárního orgánu, jejím prokuristou nebo členem jejího kontrolního orgánu, a

e) v níž alespoň jeden člen rodiny podle písmene d), který je členem statutárního orgánu této obchodní korporace, má adresu místa pobytu v obci, na jejímž území, nebo na území obce s tímto územím sousedícím, se nachází alespoň část plochy dílu půdního bloku evidovaného na ni v evidenci využití půdy.

(3) Za společníka podle odstavce 2 písm. d) se považuje také akcionář nebo člen družstva.

(4) Zemědělskému podnikateli, který je fyzickou osobou, Fond přiznává status člena rodinného zemědělského hospodářství, jestliže je sdružen za účelem provozování zemědělské výroby ve společnosti podle občanského zákoníku⁸⁸⁾, pokud společníky této společnosti jsou pouze fyzické osoby, které

- a) jsou členy jedné rodiny,
- b) jsou zemědělskými podnikateli,
- c) obhospodařují v souhrnu nejvýše 1 000 ha půdy evidované na ně v evidenci využití půdy,
- d) společně splňují definici mikropodniku podle doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků⁸⁹⁾ a
- e) pověří jednoho ze svého středu správou společných věcí týkajících se rodinného zemědělského hospodářství (dále jen „správce rodinného zemědělského hospodářství“); správce rodinného zemědělského hospodářství má adresu místa pobytu v obci, na jejímž území, nebo na území obce s tímto územím sousedícím, se nachází alespoň část plochy dílu půdního bloku evidovaného na některého ze společníků této společnosti v evidenci využití půdy.

(5) Za členy jedné rodiny se považují

- a) manželé, partneři nebo registrovaní partneři nebo alespoň s jedním z manželů, partnerů nebo registrovaných partnerů jejich příbuzní až do čtvrtého stupně nebo osoby sešvagřené až do třetího stupně,
- b) osoby příbuzné v přímé linii nebo
- c) osoby příbuzné ve vedlejší linii až do čtvrtého stupně.

(6) Fyzická osoba se může jako společník, člen statutárního orgánu, prokurista, člen kontrolního orgánu nebo člen rodinného zemědělského hospodářství účastnit pouze jednoho rodinného zemědělského hospodářství.

§ 2k

Právo užívat označení rodinné zemědělské hospodářství

Pouze osoby se statusem rodinného zemědělského hospodářství nebo statusem člena rodinného zemědělského hospodářství mohou používat označení rodinné zemědělské hospodářství a jeho odvozeniny v názvu, na svém výrobku, v reklamě nebo v popisu své činnosti.

§ 2l

Přiznání statusu

(1) Žádost právnické osoby podle § 2j odst. 2 kromě obecných náležitostí podle správního řádu obsahuje

- a) údaje o společnících této právnické osoby, s uvedením jejich jména a příjmení, státního občanství, adresy místa pobytu, rodného čísla, bylo-li přiděleno, a nebylo-li přiděleno, data narození a výše podílu těchto fyzických osob, a

b) doklady prokazující splnění podmínek pro přiznání statusu rodinného zemědělského hospodářství podle § 2j odst. 2, 5 a 6.

(2) Žádost fyzické osoby podle § 2j odst. 4 kromě obecných náležitostí podle správního řádu obsahuje

- a) jména a příjmení fyzických osob, které jsou spolu s žadatelem společníky společnosti podle § 2j odst. 4, a jejich identifikační čísla, pod nimiž jsou evidovány v evidenci zemědělského podnikatele,
- b) smlouvu o sdružení do společnosti podle § 2j odst. 4, včetně soupisu vkladů společníků, bylo-li ujednáno sdružení majetku,
- c) údaj o tom, která osoba má být správcem rodinného zemědělského hospodářství a
- d) doklady prokazující splnění podmínek pro přiznání statusu člena rodinného zemědělského hospodářství podle § 2j odst. 4, 5 a 6.

(3) Žádost podle odstavce 1 nebo 2 se podává Fondu, a to výhradně v elektronické podobě prostřednictvím informačního systému, jehož správcem je ministerstvo a uživatelem Fond, a ke kterému zřídí Fond přístup na požádání. Žádost podle odstavce 1 nebo 2 podaná prostřednictvím informačního systému podle věty první nevyžaduje podepsání uznávaným elektronickým podpisem.

(4) V řízení o žádosti podle odstavce 2 osoba, která má být správcem rodinného zemědělského hospodářství, zastupuje fyzické osoby podle § 2j odst. 4, které žádají o přiznání statusu člena rodinného zemědělského hospodářství. § 34 správního řádu se použije obdobně.

(5) O přiznání statusu rozhoduje Fond.

§ 2m

Změna rodinného zemědělského hospodářství

(1) Právnícká osoba, která má status rodinného zemědělského hospodářství, správce rodinného zemědělského hospodářství, nebo v době, kdy rodinné zemědělské hospodářství správce nemá, jiný člen rodinného zemědělského hospodářství, jsou povinni ohlásit Fondu

- a) změnu údajů vedených v evidenci rodinných zemědělských hospodářství podle § 2o odst. 3 a 4,
- b) změnu smlouvy o sdružení do společnosti podle § 2j odst. 4, včetně změn soupisu vkladů společníků, bylo-li ujednáno sdružení majetku, a
- c) změnu, která má vliv na plnění podmínek potřebných pro přiznání statusu rodinného zemědělského hospodářství nebo člena rodinného zemědělského hospodářství,

a to do 15 dnů ode dne, kdy k této změně došlo.

(2) Pro ohlášení změn podle odstavce 1 platí § 2l odstavec 3 obdobně.

§ 2n

Zánik a zrušení statusu

(1) Status zaniká

- a) zánikem rodinného zemědělského hospodářství, nebo
- b) zánikem členství člena rodinného zemědělského hospodářství v rodinném zemědělském hospodářství.

(2) Fond status zruší

- a) na žádost právnické osoby, která je rodinným zemědělským hospodářstvím, nebo žádost člena rodinného zemědělského hospodářství, nebo
- b) z moci úřední, pokud rodinné zemědělské hospodářství nebo člen rodinného zemědělského hospodářství
 1. nesplňuje některou z podmínek podle § 2j odst. 2, 4 nebo 6, jejíž povaha neumožňuje Fondu uložení opatření k odstranění tohoto nedostatku podle § 4a odst. 11, nebo
 2. nesplní ve lhůtě k tomu určené opatření uložené Fondem podle § 4a odst. 11.

§ 2o

Evidence rodinných zemědělských hospodářství

(1) Údaje evidence rodinných zemědělských hospodářství jsou vedeny v informačním systému veřejné správy evidence rodinných zemědělských hospodářství, jehož správcem¹⁵⁾ je ministerstvo a uživatelem¹⁵⁾ je Fond v rozsahu stanoveném tímto zákonem.

(2) Fond запиše rodinné zemědělské hospodářství do evidence rodinných zemědělských hospodářství bezodkladně, nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přiznání statusu.

(3) Evidence rodinných zemědělských hospodářství obsahuje v případě právnické osoby, která má status rodinného zemědělského hospodářství,

- a) jméno právnické osoby a
- b) identifikační číslo, pod nímž je právnická osoba evidována v evidenci zemědělského podnikatele.

(4) Evidence rodinných zemědělských hospodářství obsahuje v případě fyzické osoby, která má status člena rodinného zemědělského hospodářství,

- a) jméno a příjmení fyzické osoby a její identifikační číslo, pod nímž je evidována v evidenci zemědělského podnikatele,
- b) jména a příjmení všech fyzických osob, které jsou spolu s osobou podle písmene a) společníky téhož rodinného zemědělského hospodářství, a jejich identifikační čísla, pod nimiž jsou evidovány v evidenci zemědělského podnikatele, a
- c) údaj o tom, která z fyzických osob podle písmene a) nebo b) je správcem rodinného zemědělského hospodářství.

(5) Aktuální údaje v evidenci rodinných zemědělských hospodářství podle odstavce 3 a 4 jsou veřejné.

(6) Neveřejná část evidence rodinných zemědělských hospodářství obsahuje

- a) datum zániku nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení statusu s uvedením údaje, zda ke zrušení statusu došlo na žádost nebo z moci úřední a z jakého důvodu,
- b) neaktuální údaje podle odstavců 3 nebo 4 a údaje podle odstavců 3 nebo 4 po výmazu rodinného zemědělského hospodářství nebo člena rodinného zemědělského hospodářství z evidence a
- c) sbírku listin, která obsahuje
 1. žádost o přiznání nebo zrušení statusu,
 2. smlouvu o sdružení do společnosti podle § 2j odst. 4, včetně změn soupisu vkladů společníků, bylo-li ujednáno sdružení majetku, včetně jejich změn a doplnění a
 3. rozhodnutí o přiznání nebo zrušení statusu.

(7) Ministerstvo uveřejňuje údaje obsažené ve veřejně přístupné části evidence rodinných zemědělských hospodářství na svých internetových stránkách.

(8) K údajům, které jsou obsaženy v neveřejné části evidence rodinných zemědělských hospodářství, má přístup Fond a ministerstvo. Ministerstvo na základě odůvodněné žádosti udělí v nezbytném rozsahu přístup do neveřejné části evidence rodinných zemědělských hospodářství rovněž jinému orgánu veřejné moci.

§ 2p

Výmaz z evidence rodinných zemědělských hospodářství

(1) Fond provede výmaz údajů z veřejné části evidence rodinných zemědělských hospodářství bezodkladně, nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení statusu nebo ode dne, v němž se dozví o zániku tohoto statusu.

(2) Údaje o rodinném zemědělském hospodářství nebo o členu rodinného zemědělského hospodářství jsou v neveřejné části evidence uchovávány po dobu 10 let ode dne zániku statusu nebo nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení statusu.

⁸⁸⁾ § 2716 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁹⁾ Sdělení Ministerstva průmyslu a obchodu č. 7/2024 Sb., o vyhlášení českého znění doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků.“.

2. V § 4a se doplňují odstavce 10 a 11, které znějí:

„(10) Kontrolu toho, zda právnická nebo fyzická osoba, jimž byl přiznán status, splňují podmínky potřebné pro přiznání statusu podle § 2j odst. 4 nebo 6, provádí Fond. Odstavce 1 až 3 platí obdobně.

(11) Pokud právnická nebo fyzická osoba nesplňuje některou z podmínek pro přiznání statusu podle § 2j odst. 2, 4 nebo 6 a povaha této podmínky to připouští, uloží jí Fond opatření k odstranění tohoto nedostatku v přiměřené lhůtě, kterou zároveň stanoví.“.

3. V § 5 odst. 1 se na konci textu písmene f) slovo „nebo“ zrušuje.

4. V § 5 se na konci textu odstavce 1 doplňují písmena h) a i), která znějí:

„h) v rozporu s § 2k použije označení rodinné zemědělské hospodářství anebo jeho odvozeninu, nebo

i) uvede nepravdivé nebo nesprávné údaje v žádosti podle § 2l odst. 1 nebo 2.“

5. V § 5 odst. 2 písm. b) se slova „podle písmene a) nebo b)“ nahrazují slovy „podle písmene a), b), h) nebo i)“.

6. V § 5a odstavec 1 zní:

„(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že jako zemědělský podnikatel nesplní povinnost ohlásit

a) změny údajů týkajících se evidence zemědělského podnikatele podle § 2fa odst. 5, nebo

b) změny týkající se rodinného zemědělského hospodářství podle § 2m odst. 1. “

7. V § 5b odst. 1 se na konci textu písmene b) doplňují slova „, h) a i), a dále podle § 5a odst. 1 písm. b)“.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o Státním zemědělském intervenčním fondu

Čl. II

Zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění zákona č. 128/2003 Sb., zákona č. 41/2004 Sb., zákona č. 85/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 482/2004 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 130/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 35/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 291/2009 Sb., zákona č. 251/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 239/2012 Sb., zákona č. 503/2012 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 179/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 128/2016 Sb., zákona č. 242/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 295/2017 Sb., zákona č. 208/2019 Sb., zákona č. 314/2019 Sb., zákona č. 261/2021 Sb. a zákona č. 382/2022 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 2 písm. x) se slovo „a“ nahrazuje čárkou.
2. V § 1 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje slovem „a“ a doplňuje se písmeno aa), které zní:

„aa) provádí činnosti související s přiznáním statusu rodinného zemědělského hospodářství a statusu člena rodinného zemědělského hospodářství, se zápisy do evidence rodinných zemědělských hospodářství, aktualizací této evidence, odebráním statusu rodinného zemědělského hospodářství a statusu člena rodinného zemědělského hospodářství a výmazem rodinného zemědělského hospodářství a člena rodinného zemědělského hospodářství z evidence rodinných zemědělských hospodářství podle zákona o zemědělství.“

ČÁST TŘETÍ ÚČINNOST

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. 1. 2026

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu

Rok 2014 byl valným shromážděním Organizace spojených národů vyhlášen Mezinárodním rokem rodinných farem. Jeho cílem bylo zdůraznit důležitost rodinných farem při produkci potravin, ochraně krajiny a venkovské kultury, udržování biodiverzity, zlepšování životních podmínek zvířat a snižování chudoby, zároveň i poukázat na význam rodinných farem a zviditelnit je. Snahou tohoto mezinárodního roku bylo také přitáhnout pozornost politiků a úředníků k více než půlmiliardě farem po celém světě. Během celého roku 2014 probíhaly rozsáhlé diskuse a spolupráce nejen na národní a regionální, ale i celosvětové úrovni, jež by měla zvýšit povědomí o této problematice, porozumět výzvám, kterým rodinné farmy čelí, a především zefektivnit podporu tohoto sektoru. Vzhledem k tomu, že v rámci Evropské unie neexistuje jejich formální definice, zvolila Evropská komise pro tuto událost následující vymezení:

„Hospodaření rodinných farem zahrnuje všechny zemědělské aktivity založené na rodině, což je spojeno s několika oblastmi rozvoje venkova. Rodinné farmaření je prostředkem k organizování zemědělské, lesnické, rybářské, pastorační a akvakulturní produkce, kterou převážně spravují a provozují rodinní příslušníci, a to ženy i muži. Rodina a farma jsou propojeny, společně se vyvíjí a kombinují ekonomické, environmentální, sociální a kulturní funkce“.

Během roku 2014 bylo také vytvořeno celkem 50 Národních výborů pro rodinné hospodaření (*National Committees for Family Farming*) jako platformou pro dialog a vyjednávání o vnitrostátních právních předpisech.

V roce 2017 Organizace spojených národů navázala na tento úspěšný projekt a vyhlásilo roky 2019–2028 za Dekádu rodinného zemědělství (*United Nations Decade of Family Farming, UNDF*), jež by měla sloužit jako rámec pro země, které chtějí rozvíjet legislativu, investice a politiku na podporu rodinného zemědělství a přispívat k jejich rozvoji.

Rodinné farmy hrají významnou roli také v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030. Ze 17 cílů udržitelného rozvoje (SDGs) jich 10 přímo souvisí s existencí rodinných farem. Prostřednictvím Globálního akčního plánu a jeho sedmi pilířů poskytla platforma UNDF podrobné pokyny ohledně opatření na globální i lokální úrovni, která lze přijmout na podporu zemědělců z rodinných farem:

Pilíř 1 – Vytvořit příznivé politické prostředí pro posílení rodinných farem.

Pilíř 2 – Podporovat mládež a zajistit generační udržitelnost rodinných farem.

Pilíř 3 – Podporovat rovnost žen a mužů na rodinných farmách a vedoucí úlohu venkovských žen.

Pilíř 4 – Posílit organizace rodinných farem a jejich schopnosti přinášet nové poznatky, zastupovat zemědělce a propojovat město a venkov.

Pilíř 5 – Zlepšit socioekonomické začlenění, odolnost a blahobyt rodinných farem, venkovských domácností a komunit.

Pilíř 6 – Podporovat udržitelnost rodinných farem jako potravinových systémů odolných vůči změně klimatu.

Pilíř 7 – Posílit vícerozměrnost rodinných farem za účelem podpory sociálních inovací přispívajících k územnímu rozvoji a potravinovým systémům které chrání biologickou rozmanitost, životní prostředí a kulturu.

Jedním z dalších cílů Dekády je také vytvoření alespoň 100 tzv. Národních akčních plánů, které by nastiňovaly hmatatelná opatření a konkrétní povinnosti týkající se rodinných farem, zejména pokud jde o politiku, programy a předpisy, a fungovaly by jako harmonogram pro země a regiony při jejich úsilí o podporu udržitelného rozvoje rodinných farem.

Některé státy Evropské unie mají úpravu „rodinných farem“ upravenou na zákonné úrovni a definují přímo pojem „rodinná farma“. Jedná se například o Chorvatsko, Slovensko, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Portugalsko nebo Slovinsko.

Řada států pak v návaznosti na vymezení rodinné farmy přiznává těmto subjektům nebo jejich členům řadu dalších navazujících zvýhodnění. Ze států se specifickou úpravou rodinných farem mají specifickou úpravu dědění rodinné farmy v Litvě a Slovinsku. V Chorvatsku existují specifická pravidla dědění pro zemědělce. Litva, Lotyšsko, Maďarsko a Polsko ve svých právních úpravách regulují a omezují nabývání zemědělské půdy nebo stanovují její maximální velikost, kterou lze nabýt, přičemž výjimky se zpravidla uplatňují pro rodinné příslušníky. Tato pravidla pak většinou platí také pro dědění zemědělské půdy na základě závěti.

Z hlediska daní mají specifickou úpravu pro rodinné farmy v Litvě, kdy pozemky pořízené za účelem založení nové rodinné farmy jsou osvobozeny od placení daně z pozemků po dobu tří let počítaných ode dne nabytí vlastnických práv k pozemku. Právní předpisy také často přiznávají zemědělcům osvobození od některých daní nebo výhodnější snížené sazby daně, případně zvláštní režimy oceňování pro účely daní. Nejčastěji se jedná o daně z příjmů, majetkové daně, případně dědické. V případě daně z příjmů se jedná o osvobození pro malé nebo nízkopříjmové zemědělce, např. v Chorvatsku, Lotyšsku a Maďarsku. V Polsku je osvobozeno od placení daně z příjmu 95 % zemědělců. Zemědělská a lesní půda je osvobozena od daně z pozemků ve Slovinsku. Budovy používané v zemědělské výrobě jsou osvobozeny od daně z nemovitostí nebo pozemků v Lotyšsku, Litvě, Maďarsku, Polsku a Slovinsku. Zemědělci v Lotyšsku platí daně z nemovitosti na základě nižšího ocenění půdy, než je její tržní hodnota. Státy osvobozují nebo uplatňují snížené sazby dědické daně na farmy zděděné rodinnými příslušníky obvykle za podmínky, že zemědělské činnosti budou pokračovat. Jedná se např. o Maďarsko, Polsko a Slovinsko.

V právním řádu České republiky není v současnosti problematika rodinného zemědělského hospodaření specificky řešena.

V občanském zákoníku byl (v § 700 a následující) od roku 2014 zaveden obecný právní institut rodinného závodu. Podle českého práva je rodinným závodem soubor obchodního jmění sloužící podnikatelským účelům, který vlastní člen rodiny a na jehož provozu se podílejí trvalou prací členové širší rodiny, aniž by zde byli společníky nebo měli sjednanou pracovní smlouvu. Zavedení tohoto právního institutu bylo významným posunem v oblasti soukromého práva, který ovšem pro účely systémové podpory rodinnému podnikání není dostatečný. Jeho smyslem je pouze v rovině soukromoprávní řešit základní vztahy mezi členy takového rodinného závodu, pokud nejsou ošetřeny obchodněprávní nebo pracovněprávní legislativou. O rodinný závod nejde, pokud již členové rodiny mají vzájemné právní vztahy smluvně upraveny (například společenskou smlouvou, smlouvou o společnosti, pracovní smlouvou nebo zakladatelským právním jednáním o založení obchodní společnosti nebo družstva). Pokud se na provozu rodinného závodu podílejí oba manželé, nepoužije se na jejich právní vztahy právní úprava rodinného závodu, ale manželské majetkové právo (§ 708 až 750 občanského zákoníku). Předpis tak působí pouze subsidiárně. Šířeji uplatnitelná definice rodinného podnikání ani rodinné farmy není dosud obsahem žádného obecně závazného právního předpisu.

Pouze na exekutivní úrovni pak byla vymezena definice rodinného podniku (tj. nikoliv nutně podniku zemědělského), a to usnesením vlády České republiky č. 899 ze dne 18. října 2021:

Rodinným podnikem je rodinná obchodní korporace nebo rodinná živnost.

1) Rodinnou obchodní korporací je obchodní korporace, ve které členové jedné rodiny přímo nebo nepřímo vykonávají většinu hlasovacích práv a alespoň jeden člen této rodiny je členem statutárního orgánu této obchodní korporace; znaky rodinné obchodní korporace jsou splněny i tehdy, je-li jediným jejím společníkem člen jedné rodiny, který je současně členem statutárního orgánu, a alespoň jeden jiný člen téže rodiny je členem jejího statutárního orgánu, jejím zaměstnancem, jejím prokuristou nebo členem její dozorčí rady. Za rodinnou obchodní korporaci se považuje také obchodní korporace, ve které většinu hlasovacích práv vykonává ve prospěch jedné rodiny fundace nebo svěřenský správce svěřenského fondu, pokud je současně alespoň jeden člen této rodiny členem statutárního orgánu fundace, nebo svěřenský správce svěřenského fondu.

2) Rodinná živnost je podnikání, na kterém se svojí prací anebo majetkem podílejí nejméně dva členové jedné rodiny a nejméně jeden z členů této rodiny je držitelem živnostenského nebo jiného obdobného oprávnění nebo je oprávněn k podnikání z jiného důvodu.

3) Za členy jedné rodiny se pro účely rodinného podniku považují společně pracující manželé nebo partneři nebo alespoň s jedním z manželů nebo partnerů i jejich příbuzní až do čtvrtého stupně, osoby s manžely nebo partnery sešvagřené až do třetího stupně, dále osoby příbuzné v přímé linii, nebo sourozenci.

Tato definice vznikla ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu zejména s Asociací malých a středních podniků a živnostníků. Hlavním cílem tohoto projektu byla – vedle určitých marketingových benefitů pro zapsané subjekty – možnost čerpat záruku k úvěru od komerčních bank na aktivity, které souvisí s převodem obchodního podílu v rámci programu Záruka 2015 až 2023 připraveného Ministerstvem průmyslu a obchodu ve spolupráci s Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou.

2. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

V rámci historického vývoje agrárního sektoru v České republice došlo v 50. letech minulého století k rozvratu českého zemědělství, který byl v rozhodující míře způsoben násilným přechodem od individuálního způsobu hospodaření na půdě v rámci rodinných farem na kolektivní formy charakterizované nedocenením úlohy vlastnických vztahů k půdě jako výchozího principu Evropského modelu zemědělství.

Na historicky daný vztah k půdě se po listopadové revoluci 1989 nepodařilo navázat, a to především proto, že vlastnický vztah již nenašel masivní podporu u vlastníků půdy na ní hospodařit a navázat na předchozí generaci sedláků s cílem aktivně hospodařit na svých pozemcích. Princip hospodaření na pronajaté půdě se stává prakticky rozhodující výchozí pozicí současné agrární politiky.

O podnikatelské struktuře současného českého zemědělství podávají následující tabulky. Koncem roku 2023 bylo ve strukturální zemědělské statistice Českého statistického úřadu (ČSÚ) evidováno 44,7 tis. zemědělských subjektů. Většina evidovaných zemědělských subjektů (96,6 %) vykazovala alespoň minimální výměru zemědělské půdy a tyto podniky hospodařily na 3,55 mil. ha zemědělské půdy (z toho 2,52 mil. ha orné půdy).

Tabulka 1: Současná struktura fyzických a právnických osob v zemědělství ke konci roku 2023

Právní forma	Počet subjektů	Obhospodařovaná zemědělská půda ha	Obhospodařovaná zemědělská půda (%)	Průměrná výměra zemědělské půdy (ha)
Fyzické osoby celkem	39 009	1 094 637	30,8 %	28,1
z toho: zemědělní podnikatelé	27 506	1 009 188	28,4 %	36,7
Právnické osoby celkem	5 745	2 457 659	69,2 %	427,8
v tom – obchodní společnosti celkem	4 630	1 798 408	50,6 %	372,3
z toho: spol. s r. o	3 883	961 663	27,1 %	237,3
a.s.	716	822 390	23,2 %	1 103,9
družstva	511	627 604	17,7 %	1 218,6
ostatní	399	31 647	0,9 %	79,3
Celkem	44 754	3 552 296	100,0 %	79,4

Pramen: Zelená zpráva 2023 (ČSÚ – Zemědělský registr)

Podíl podnikajících fyzických osob na obhospodařované půdě v tomto období podle dat ČSÚ celkově mírně narůstal a proti roku 2005 se v roce 2023 zvýšil o 1,6 % na úkor podílu podnikajících právnických osob. Počet podnikajících fyzických osob oproti roku 2005 vzrostl o 6,6 %. U podnikajících právnických osob nárůst počtu subjektů v roce 2023 celkově představoval 95,4 % proti roku 2005.

Evropský klasifikační systém umožňuje detailní rozčlenění zemědělských podniků do 14 tříd ekonomické velikosti. Pro účely vyhodnocení uvedeného v Tabulce 2 byly subjekty rozděleny do tří agregovaných skupin ekonomické velikosti. V rámci analýzy jsou rozlišeny malé zemědělské podniky (třída ekonomické velikosti I.-V.), středně velké zemědělské podniky (třída ekonomické velikosti VI.-IX.) a velké zemědělské podniky (třída ekonomické velikosti X.-XIV.). Skupinu s nejvyšším počtem subjektů představují malé farmy, které tvoří necelé dvě třetiny (61 %) všech zemědělských podniků v České republice. Druhou nejvíce zastoupenou je skupina středně velkých zemědělských podniků (32 %). Nejméně početnou je skupina velkých zemědělských podniků (7 %), která však vytváří podstatnou část zemědělské produkce České republiky. Tyto podniky obhospodařují 63 % z celkové výměry zemědělské půdy a v přepočtu na dobytčí jednotky se podílí 77 % na celkovém počtu chovaných hospodářských zvířat. Opačná situace je u malých zemědělských subjektů, z převážné většiny fyzických osob, které jako nejpočetněji zastoupená velikostní skupina hospodaří pouze na 6 % zemědělské půdy České republiky s podílem 4 % z celkového počtu chovaných hospodářských zvířat. V detailním rozlišení zahrnuje nejvíce subjektů třída ekonomické velikosti III. (4 034 subjektů), dále třída IV. (3 703 subjektů) a třída I. (3 637 subjektů). Nejmenší počet zemědělských podniků náleží do velikostní třídy XI. (pouze 281 subjektů). Ekonomická velikost a právní forma zemědělských podniků spolu úzce souvisí. Přibližně dvě třetiny fyzických osob (67 %) byly zařazeny do třídy malé ekonomické velikosti (I.-V.). Podíl velkých podniků je v rámci skupiny fyzických osob zanedbatelný (1 %). Odlišnou velikostní strukturu lze sledovat u právnických osob, kde 38 % zemědělských subjektů spadá do kategorie velkých podniků a 40 % do kategorie střední velikosti.

Tabulka 2: Struktura podniků podle ekonomické velikosti (integrované šetření) za rok 2020

Třída ekonomické velikosti	Zemědělské subjekty celkem		Subjekty fyzických osob		Subjekty právnických osob	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
I	3 637	12,7	3 460	14,1	177	4,2
II	3 234	11,3	3 074	12,6	160	3,8
III	4 034	14,0	3 858	15,8	176	4,2
IV	3 703	12,9	3 475	14,2	228	5,4
V	2 878	10,0	2 690	11,0	188	4,5
Malá (I.-V.)	17 486	60,9	16 557	67,6	929	22,0
VI	3 306	11,5	3 021	12,3	285	6,7
VII	2 606	9,1	2 250	9,2	356	8,4
VIII	2 357	8,2	1 763	7,2	594	14,1
IX	1 002	3,5	562	2,3	440	10,4
Střední (VI.-IX.)	9 271	32,3	7 596	31,0	1 675	39,7
X	423	1,5	157	0,6	266	6,3
XI	281	1,0	63	0,3	218	5,2
XII	362	1,3	58	0,2	304	7,2
XIII	493	1,7	32	0,1	461	10,9
XIV	400	1,4	30	0,1	370	8,8
Velká (X.-XIV.)	1 959	6,8	340	1,4	1 619	38,3
Celkem	28 716	100,0	24 493	100,0	4 223	100,0

Pramen: ČSÚ

Česká republika je zemí s největší průměrnou velikostí zemědělského podniku v rámci Evropské unie. Velké půdní bloky utváří homogenní krajinu, kvůli níž dochází ke snižování biologické rozmanitosti a zvyšování zranitelnosti zemědělské půdy vůči erozi či degradaci.

Naše zemědělská krajina byla přitom v minulosti tvořena především mozaikou malých různorodých polí. Výrazně se ale změnila s počátkem komunistického režimu a kolektivizací zemědělství. Koncem padesátých let byla většina farem začleněna do velkých zemědělských družstev nebo státních statků, a docházelo tak ke sjednocování půdních bloků pro usnadnění obhospodařování polí velkou zemědělskou technikou. Ačkoli byla půda navracena jejich původním vlastníkům po pádu komunistického režimu v roce 1989, byla významná část pozemků pronajata často opět velkým zemědělským podnikům, které v podstatě pokračují ve stejném způsobu hospodaření, tj. pěstování monokultur na velkých půdních blocích. Tento trend bohužel pokračuje i po vstupu České republiky do Evropské unie a zapojení do Společné zemědělské politiky Evropské unie. Většina zemědělských dotací je stále přerozdělována na základě velikosti obhospodařované půdy a pouze menší část směřovala na podporu přírodně šetrnějších forem hospodaření.

V zájmu celkového zlepšení naší zemědělské krajiny je tedy nutné hledat jiné formy hospodaření přispívající ke zlepšení stavu životního prostředí, ale také například sociálních vztahů na venkově. Tyto formy představují především právě rodinná zemědělská hospodářství – rodinné farmy.

Jak už bylo zmíněno výše, pro rodinnou farmu neexistuje jedna univerzální definice – přes jejich rozdílnost však mají určité společné rysy. Společným znakem je to, že člen domácnosti

vlastní, provozuje a (nebo) řídí farmu, ať již zcela či částečně. Definice dále často specifikují minimální podíl práce (pracovní síly), která musí přicházet od vlastníka a jeho příbuzných. Mnoho definic také omezuje velikost farmy, a to stanovením maximální výměry, některé definice rovněž požadují, aby podíl příjmů domácnosti z nezemědělských činností nepřekročil určitou úroveň.

Již řadu let je však v České republice trendem, že část fakticky vzato rodinných farem, hospodařících dosud v daňovém a právním režimu fyzických osob (OSVČ), se v praxi transformuje v právnické subjekty (v drtivé většině jako společnosti s ručením omezeným). Tato skutečnost souvisí s několika důvody, které spočívají zejména v narůstající velikosti takových rodinných farem nebo jako způsob vypořádání vlastnických vztahů (spojené často s generační výměnou v rodinných farmách a souvisejícím převodem majetku na nového hospodáře a současně se zapojením například více rodinných příslušníků do jejího řízení). Dalším důvodem také může být způsob řízení rizik v rodinných farmách v rámci návaznosti na větší rozvoj a potřebu větších investic prostřednictvím půjčených prostředků od bankovních ústavů. V některých případech jde také o zapojení osob mimo okruh rodiny, například investorů v případě náročnějších modernizací a většího rozvoje daných rodinných farem. Takřka ve všech případech však tyto rodinné farmy zůstávají vlastněny a řízeny rodinnými příslušníky, tudíž na jejich fyzické podstatě a způsobu jejich přístupu k hospodaření se nic nemění.

Rodinné farmy jsou funkčním a trvale udržitelným modelem pro venkov v Evropě i ve světě a představují plošně nejrozšířenější způsob obdělávání půdy a zemědělského hospodaření vůbec. Jsou postavené na principu zodpovědnosti farmáře a jeho rodiny nejen k prostému ekonomickému postavení farmy, ale také odpovědnosti mezigenerační, tedy k předkům i budoucím generacím, odpovědnosti k přírodě a jejím zdrojům. Zemědělci z rodinných farem prokázali schopnost rozvíjet nové strategie a inovativní reakce na vznikající problémy a výzvy globalizovaného světa. Nejsou pouze efektivními producenty kvalitních potravin, ale plní také nejrůznější environmentální, sociální a kulturní funkce. Jsou tvůrci kulturních hodnot a uchovateli know-how v zemědělství, zárukou ochrany životního prostředí a rozmanitosti druhů. Rodinné farmy, předávané z generace na generaci, jsou mnohem citlivější k environmentálním problémům a ochraně půdy a krajiny. Jejich majitelé plně respektují základní pravidlo – předávat půdu alespoň v tak dobrém stavu, v jakém ji zdědili po svých předcích.

Smyslem a cílem zakotvení rodinných farem (rodinného zemědělského hospodářství) je tak spokojený život naplněný prací v zemědělské a potravinářské oblasti, se zájmem o obor a s realizací vlastních představ o svobodném životě na vlastním statku s fungujícím rodinným zázemím a vyhlídkou na generační pokračování, pomáhající udržovat stabilitu zemědělského sektoru, venkova, ale i krajiny a životního prostředí. Proto je důležité cíleně podporovat a motivovat stávající, ale i nově vznikající rodinná hospodářství v jejich rozmanité zemědělské činnosti.

Důležitosti rodinných farem si je vědoma i současná vláda. Podle jejího programového prohlášení z 1. 3. 2023 chce usilovat o účinnější podporu rodinných farem a malých, středních, začínajících a ekologických zemědělců (včetně pronájmu státní půdy). Cílem má být moderní, konkurenceschopný venkov, který překonal období intenzivního zemědělství a rozvíjí se v něm místní řemesla a rodinné farmy.

3. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a zhodnocení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Za účelem zákonného vymezení rodinných farem se navrhuje novelizovat zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zemědělství“). V souvislosti s provedenými změnami je pak upraven i zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů.

Předkládaný návrh vychází ze zahraničních zkušeností. Rodinná farma (označovaná v návrhu jako „rodinné zemědělské hospodářství“) je definována jako zemědělský podnikatel, který je buď právnickou osobou, již ovládá více fyzických osob, členů jedné rodiny, nebo jde o fyzické osoby, členy jedné rodiny, kteří jsou zemědělskými podnikateli a dohromady utvořili společnost podle § 2716 a následující občanského zákoníku.

Státní zemědělský a intervenční fond (dále jen „Fond“) těmto osobám bude udělovat status rodinného zemědělského hospodářství, resp. člena rodinného zemědělského hospodářství. Společným jmenovatelem obou typů rodinných zemědělských hospodářství jsou pak další podmínky, především maximální rozloha obhospodařované půdy do 1 000 ha a plnění definice mikropodniku právnickou osobou, resp. společně všemi členy společnosti podle občanského zákoníku. Současně bude zřízena i evidence rodinných zemědělských hospodářství spravovaná Ministerstvem zemědělství a užívaná Fondem.

Podle odhadů by se do dvou let od účinnosti této právní úpravy mohlo zapojit zhruba dva tisíce zemědělských subjektů s tím, že v budoucnu může dojít i k zvýšení tohoto počtu. Subjektů, které by mohly splnit výše uvedené definice, je v České republice daleko více, jak je patrné i z výše uvedených statistických přehledů. Záležitost ovšem bude především na tom, jaké možnosti status rodinného zemědělství svým nositelům přinese.

Až po vlastním vymezení rodinných zemědělských hospodářství v zákoně o zemědělství proto budou muset následovat další legislativní i nelegislativní opatření, jež s využitím pevně zakotvené zákonné definice rodinného zemědělského hospodářství pomohou rozvinout celý koncept tak, aby odpovídal specifickým potřebám tohoto druhu podnikání. Předkládaný návrh zákona je tak pouze prvním krokem k ukotvení rodinných zemědělských podniků do právního řádu České republiky.

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace a nemá žádný dopad na rovnost mužů a žen.

4. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky a není ani v rozporu s nálezy Ústavního soudu České republiky.

5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Návrh zákona je v souladu s právními akty Evropské unie, s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a s obecnými právními zásadami práva Evropské unie, zejména se zásadou

proporcionality a subsidiarity, se zásadou rovného zacházení, zásadou nediskriminace a právní jistoty.

Výhody rodinných farem lze spatřit v kontextu ekologizace evropského prostoru a nově navrhovaných strategií Evropské unie v rámci Zelené dohody pro Evropu, zejména ve strategii „Od zemědělece ke spotřebiteli“. Přejít ke zdravějšímu a udržitelnějšímu potravinovému systému Evropské unie, jenž je základem Zelené dohody, je možný právě jen za větší podpory rodinných farem. Zelená dohoda je jen potvrzením nutného trendu lokálního přístupu k zemědělství a životnímu prostředí. Například v oblasti živočišné výroby bude ve velkochovech stále náročnější vytvořit lepší životní podmínky pro chov hospodářských zvířat. Komodity živočišného původu a chov zvířat vyšší koncentrace navíc charakterizuje investiční náročnost výstavby velkokapacitních stájí a vysoká míra rizikovosti spojená s nákazami jako například africký mor prasat, ptačí chřipka aj. Rodinné farmy se naopak vyznačují nižší koncentrací hospodářských zvířat, potřebným individuálním přístupem ke každému kusu, odbornou způsobilostí, pečlivostí a každodenním nasazením ošetřovatelů, jež je v živočišné výrobě velmi důležitým faktorem. Na rodinných farmách často probíhají domácí porážky, ke kterým hospodář přistupuje co nejšetrněji a při které odpadá stres způsobený přepravou. Přirozený chov zvířat v nižších koncentracích při vyšších standardech „animal welfare“ je jedním z četných přínosů hospodaření na rodinných farmách, a to nejen pro dotčená zvířata, ale i pro krajinu a přírodu, a v konečném důsledku i pro spotřebitele. Rodinné farmy poskytující ve srovnání s velkochovem vyšší životní pohodu zvířat budou pravděpodobně stimulovány i za pomoci unijních zdrojů a dále podporovány zejména Evropskou komisí, viz například také již schválený zákaz klecových chovů nosnic či nové Německem schválené „Nařízení k ochraně hospodářských zvířat“ vyžadující přísnější požadavky na welfare v chovu prasat.

Rodinné farmy mohou především na lokální úrovni posílit míru potravinové soběstačnosti, a to jak v oblasti vybraných komodit živočišného původu, tak i čerstvého ovoce, resp. zeleniny mírného zeměpisného pásma. S dílčí podporou státu například v rámci odbytových družstev by rodinné farmy mohly dále čerpat výhody z prodeje na místních trzích a prodávat za ceny konkurující potravinářským řetězcům. Rodinné farmy by navíc mohly pokrýt rostoucí poptávku po čerstvých potravinách a krajových specialitách včetně ekologických potravin.

Zároveň je však nutné zdůraznit, že zavedení rodinného zemědělského hospodářství v případě fyzických osob, jež budou členy rodinného zemědělského hospodářství, tj. společníky společnosti podle § 2716 a následujících občanského zákoníku, definuje vazby, resp. propojenost fyzických osob, která ve svém důsledku může mít vliv (v souladu s aplikací čl. 62 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116 ze dne 2. prosince 2021 o financování, řízení a monitorování společné zemědělské politiky a zrušení nařízení (EU) č. 1306/2013) na posuzování podmínek poskytnutí doplňkové redistributivní podpory příjmu pro udržitelnost (DRP/CRISS), platby v oblastech s přírodními omezeními (ANC), nebo platby pro mladé zemědělce.

6. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy, zhodnocení dopadů na veřejné rozpočty a zhodnocení dopadů na podnikatelské prostředí

V souvislosti s přijetím návrhu zákona nejsou očekávány negativní dopady na státní rozpočet a jiné veřejné rozpočty. Předpokládané náklady na vytvoření evidence rodinných

zemědělských hospodářství se odhadují na jednotky stovek tisíc Kč, které budou vynaloženy z dosavadních prostředků rozpočtové kapitoly Ministerstva zemědělství. Nepředpokládá se ani navýšení současných personálních kapacit Ministerstva zemědělství a Fondu.

Do budoucna by přijetí navržené úpravy mělo usnadnit podnikání rodinným zemědělským hospodářstvím a jejich členům.

8. Zhodnocení sociálních dopadů, dopadů na životní prostředí a dopadů na podnikatelské prostředí

Navrhovaná právní úprava sama o sobě nemá žádné negativní sociální dopady či dopady na podnikatelské prostředí. V důsledku na právní úpravu navazujících opatření legislativního a nelegislativního charakteru se naopak počítá s řadou pozitivních efektů v těchto oblastech, viz odůvodnění výše. Uvedené beze zbytku platí rovněž o případných dopadech návrhu na životní prostředí.

9. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů (DPIA)

Návrh zákona žádným způsobem nemění dosavadní praxi v této oblasti. Návrh zákona není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.), ani se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Návrh zákona není v rozporu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (tzv. nařízení GDPR).

K identifikaci žadatelů o přiznání statusu rodinného zemědělského hospodářství, resp. člena rodinného zemědělského hospodářství, je nezbytné konkrétně identifikovat osoby, na které se zákonná úprava vztahuje, a zajistit tak výkon jejich práva na podání žádosti o přiznání statusu. Obdobná situace je i v případně zrušení statusu.

Předmětem posouzení je:

- veřejně přístupná evidence s osobními údaji osob, které budou tvořit rodinné zemědělské hospodářství, a neveřejná část této evidence,
- osobní údaje získané v průběhu správních řízení o přiznání statusu, popř. jeho zrušení, integračních sociálních podniků, a při kontrole činnosti integračních sociálních podniků.

Zdrojem informací bude samotný žadatel o přiznání statusu, který poskytne osobní údaje na předepsaném formuláři. Ty informace, které si Fond dokáže obstarat z jiných zdrojů, nebudou po žadatelích vyžadovány. Dále bude Fond získávat informace od rodinných zemědělských hospodářství z jejich činnosti a při kontrolách prováděných Fondem. Prvním úkonem v řízení o přiznání statusu rodinného zemědělského hospodářství, resp. člena rodinného zemědělského hospodářství, je samotné podání žadatele. Žádost bude podávána na předepsaném formuláři, který bude dostupný na Portálu farmáře, informačním systému Fondu.

Vybrané údaje budou veřejně přístupné v evidenci rodinného zemědělského hospodářství. Jedná se však pouze o tyto údaje v případě fyzické osoby, která má status člena rodinného zemědělského hospodářství: jméno a příjmení fyzické osoby a její identifikační číslo, pod nímž je evidována v evidenci zemědělského podnikatele, jména a příjmení všech fyzických osob, které jsou společníky téhož rodinného zemědělského hospodářství, a jejich identifikační čísla, pod nimiž jsou evidovány v evidenci zemědělského podnikatele a určení správce rodinného zemědělského hospodářství.

Neveřejná část evidence rodinných zemědělských hospodářství pak bude obsahovat mj. rovněž sbírku listin včetně žádosti o přiznání nebo zrušení statusu, jejíž součástí budou rovněž doklady dokládající příbuzenské vztahy mezi členy rodiny či naplnění definice mikropodniku) a smlouva o sdružení do společnosti, včetně případného soupisu vkladů společníků. Zjišťování těchto údajů je nezbytné s ohledem na to, jakým způsobem je rodinné zemědělské hospodářství vzhledem ke svému účelu definováno. Současně však tyto údaje bude mít k dispozici pouze Fond a Ministerstvo zemědělství. Ministerstvo zemědělství pak pouze na základě odůvodněné žádosti udělí v nezbytném rozsahu přístup do neveřejné části evidence rodinných zemědělských hospodářství rovněž jinému orgánu veřejné moci.

10. Zhodnocení korupčních rizik (CIA)

V navrhované právní úpravě nejsou obsažena žádná rizika, která by mohla vést k případnému korupčnímu jednání. O přiznání statusu či jeho zrušení bude rozhodováno ve správním řízení a rozhodnutí bude přezkoumatelné podle soudního řádu správního, což zaručí dostatečné a zpětně ověřitelné zjištění skutečností rozhodných pro správní řízení.

11. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Sama o sobě nová úprava v této oblasti nepřinese žádné dopady. V na ni navazujících krocích lze však naopak předpokládat pozitivní dopad na bezpečnost nebo obranu státu, a to zejména v oblasti potravinové bezpečnosti.

Rodinné farmy z podstaty své činnosti přispívají k potřebné rezervě kvalitní půdy a do značné míry také vodních zdrojů odpovídající kvality, jež jsou dvěma esenciálními faktory garantujícími potravinovou bezpečnost. Rodinné farmy proto přispívají k jejímu zajišťování na lokální, vnitrostátní i evropské úrovni, poskytujíce díky své různorodosti kvalitní a rozmanité produkty. Pojem potravinové bezpečnosti v daném pojetí je zřetelně ve shodě s deklarovanými cíli evropského modelu zemědělství, ochrany krajiny, boje proti suchu, zvýšenou retencí vody apod., kde je obdobně jako v předchozích reformách kladena zásadní váha na právní formu rodinného podniku. Vedle zásadnějšího pojmu „potravinové bezpečnosti“ stojí snaha na „potravinové soběstačnosti“, jež je v pojetí Zelené zprávy měřena podílem domácí spotřeby na celkové zemědělské produkci za rozhodující komodity rostlinného a živočišného původu a uvádí se v %. Mnoho komodit, u kterých je Česká republika konkurenceschopná, je vyváženo ve formě nezpracovaných surovin (například syrové mléko, vývoz v živém aj.), to znamená neefektivně – zpracovatelský průmysl není schopen nabízet zahraničním obchodním partnerům potravinářské zboží na průchodné cenové úrovni.

12. Zhodnocení dopadů na rodiny

Navrhovaná právní úprava předpokládá ve svém důsledku pozitivní dopad na rodiny.

Rodinné farmy nesou velkou odpovědnost a závazek k rodině, která je na výsledcích hospodaření přímo závislá. Oproti velkým korporátním farmám je zde předpoklad opatrnějšího přístupu. Rodinná farma zpravidla více rozkládá svá podnikatelská rizika a snaží se o udržení svého zadlužení na přiměřené úrovni ve vztahu k zemědělským aktivům. Mnoho rodinných hospodářství nezužuje své podnikání pouze na primární produkci zemědělských surovin, ale zaměřilo se i na zpracování (mlékárny, bourárny) a odbyl přímo na farmě či farmářských trzích, jež jsou dalším zdrojem zaměstnanosti venkovského obyvatelstva. Popularita farmářských produktů stoupá a jejich prodej zajišťuje tok peněz na venkov. Mnoho rodinných farem provozuje i nezemědělské aktivity, které umožňují farmářům a jeho rodině zajistit si v delším časovém horizontu průběhu roku další relativně stabilní zdroj příjmů jako doplněk ke klasické

zemědělské činnosti a vytvořit pracovní příležitosti pro nejen rodinné příslušníky. Velmi se rozšířila např. agroturistika, v jejímž rámci nabízí farmy nejen ubytování, ale i restaurační služby a širokou škálu rekreačních a sportovních aktivit (výuka jízdy na koni, vyjíždky do přírody, půjčovna kol, rybolov, dětské programy na selském dvoře atd.).

13. Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádný dopad na územní samosprávné celky.

14. Zhodnocení souladu se zásadami digitálně přívětivé legislativy

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zásadami digitálně přívětivé legislativy. Předpokládá se příjem žádostí ve formě elektronického podání. Předložená právní úprava vychází z dosavadní dobré praxe sdílených služeb ve veřejné správě, přičemž při správním řízení o podané žádosti bude vycházet z informací již dříve dostupných jiným orgánům veřejné správy.

Předložená právní úprava nepředpokládá nadbytečné shromažďování osobních údajů, které nebudou zapotřebí pro posouzení podaných žádostí nebo pro přezkum zákonem stanovených povinností. Shromažďovány budou pouze takové údaje, které budou nezbytné pro posouzení zákonem stanovených povinností. Návrh zákona počítá se zveřejňováním důležitých informací o jednotlivých rodinných zemědělských hospodářstvích, zároveň nepreferuje žádné konkrétní technické řešení.

Samotný návrh zákona stanovuje pouze okruh případů vrchnostenského působení veřejné moci. S respektem k zásadě enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí budou zpracovávány toliko taková rozhodnutí, jež bude platná právní úprava ukládat. S přihlédnutím k předešlým zásadám bude nastaveno takové prostředí, které bude přívětivé pro uživatele.

V návrhu zákona nelze identifikovat žádná omezení možností přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K ČÁST PRVNÍ: Změna zákona o zemědělství

K bodu 1

(K § 2j):

Zákon rozlišuje dva základní typy rodinných zemědělských hospodářství (dále jen „RZH“), a to:

1. RZH právnickou osobu – obchodní společnost nebo družstvo, a
2. RZH jako společnost podle § 2716 a následující občanského zákoníku. Pro tento druhý typ RZH je přitom důležité si uvědomit, že společnost podle občanského zákoníku nemá vlastní právní subjektivitu, tj. status RZH nezískává tato společnost jako taková, ale pouze její jednotliví členové, její společníci.

Obchodními korporacemi jsou podle zákona o obchodních korporacích obchodní společnosti, tj. veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení, a dále družstvo a evropská družstevní společnost. Nejčastěji je při zemědělském podnikání v menším měřítku užívána forma společnosti s ručením omezeným.

Údaje o obchodních korporacích jsou zjistitelné z obchodního rejstříku, který je veřejným rejstříkem a ze sbírky listin, která je jeho součástí. Další informace lze zjistit z veřejné části evidence skutečných majitelů a z dalších předložených listin, zejména seznamu akcionářů, členů družstva apod. Proces zápisu obchodních korporací do obchodního rejstříku a požadavky na evidenci údajů upravuje zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví principy fungování veřejných rejstříků a údaje do nich zapisované u fyzických a právnických osob.

Podle § 2716 a následující občanského zákoníku vzniká společnost, zaváže-li se smlouvou několik osob sdružit jako společníci za společným účelem činnosti nebo věci. Bylo-li ujednáno sdružení majetku, vyžaduje se k platnosti smlouvy soupis vkladů společníků jimi podepsaný a má se za to, že sdruženo bylo jen to, co uvádí soupis.

Podle občanského zákoníku je společnost vždy založena smlouvou (dále jen „smlouva o společnosti“), kterou mohou uzavřít fyzické i právnické osoby. Smlouva o společnosti nemá občanským zákoníkem předepsanou formu, může být tedy i ústní. Práva a povinnosti jednotlivých společníků vyplývají ze smlouvy o společnosti. Uzavřením smlouvy o společnosti nevzniká samostatná právnická osoba. Společnost nemá právní subjektivitu a nemůže se tedy zavazovat ani být věřitelem. Práva a povinnosti vždy nesou přímo společníci. Ti mohou při právních úkonech uvádět, že jednají jako účastníci společnosti.

Pokud jde o majetek společnosti, občanský zákoník stanoví, že se společníci mohou dohodnout na tom, že sdruží i svůj majetek. V tom případě musí být proveden soupis vkladů, který společníci podepíší, jak je již výše uvedeno.

Do společnosti mohou společníci vložit peníze i užitelné věci a věci určené podle druhu, které se pak stanou spoluvlastnictvím společníků. Ostatní věci se stanou spoluvlastnictvím, pouze pokud jsou oceněny penězi. Podle občanského zákoníku se ohledně vkladů použijí přiměřeně ustanovení o koupi, dále vkládá-li se jen právo věc užívat, použijí se přiměřeně ustanovení o nájmu, a vkládá-li se právo věc požívat, použijí se přiměřeně ustanovení o pachtu. Jestliže se společník zaváže přispívat do společnosti svojí činností, použijí se přiměřeně ustanovení o díle, nebo o příkazu.

Společník může do společnosti vložit veškeré své jmění, případně i svůj budoucí majetek, to se však nevztahuje na majetek nabytý děděním, ledaže to bylo výslovně ujednáno.

Peněžní prostředky a užitelné věci, jakož i věci určené podle druhu vložené do společnosti, se stávají spoluvlastnictvím společníků, kteří vklady přispěli; jiné věci se stávají jejich spoluvlastnictvím jen tehdy, byly-li oceněny penězi. Spoluvlastnické podíly společníků se určí poměrem hodnot majetku, který každý společník do společnosti vložil. K jinému předmětu vkladu nabývají společníci právo bezplatného požívání. Společník, který se zavázal přispět společnému účelu jen činností, má právo na podíl na zisku a právo užívat věci vložené do společnosti, nemá však právo tyto věci požívat, ani se nestává jejich spoluvlastníkem.

Ve smlouvě o společnosti si její účastníci stanoví vzájemná práva a povinnosti. Občanský zákoník však obsahuje určitá kogentní ustanovení, od nichž se nelze odchýlit, případně v rámci kterých je třeba postupovat, například pravidla o podílovém spoluvlastnictví podle § 1115 až 1157 občanského zákoníku.

Dispozitivním je ustanovení, že kdo se zavázal přispět společnosti jen činností, není povinen k jinému příspěvku, a kdo se zavázal přispět jen majetkem, není povinen přičinit se o dosažení společného účelu jiným způsobem. Dále společníka nelze nutit, aby přispěl více, než se zavázal. Změní-li se však poměry tak, že společného účelu nelze bez zvýšení příspěvku dosáhnout, může ten, kdo není ochoten svůj příspěvek zvýšit, ze společnosti vystoupit, anebo z ní být vyloučen.

Upravit si mohou účastníci smlouvy o společnosti zásadu, že o dosažení společného účelu se všichni společníci přičinují stejnou měrou. Zákonnou podmínkou kompenzace jednajícím společníkovi je pak jeho jednání v dobré víře, že je k zařízení společné záležitosti oprávněn, může se však práva na kompenzaci vzdát.

Kogentně je občanským zákoníkem stanoveno, že společník vykonává činnost pro společnost osobně a není oprávněn členství ve společnosti zřídit jiné osobě, ani jí své členství postoupit. Avšak může být ve smlouvě o společnosti dohodnuto, že v případě smrti nebo zániku společníka přecházejí jeho veškerá práva a povinnosti na jeho jednoho nebo více univerzálních právních nástupců.

Občanský zákoník dále stanoví, že činy pro společnost škodlivé jsou společníkovi zakázány, čímž je s ohledem na to, že společnost nemá právní subjektivitu, míněno, že se má zdržet jednání škodlivého pro smluvní strany.

Dispozitivně je stanoveno, že pro společníky platí zákaz konkurence, tedy bez souhlasu ostatních není možné vykonávat činnost, která by měla konkurenční povahu, přičemž ostatní společníci mají zdržovací nárok vůči porušiteli.

Smlouva o společnosti by měla stanovit poměr podílů na zisku a ztrátách, jinak jsou tyto podíly stejné. Kogentně je stanoveno, že rozhodování se provádí většinou (zřejmě všech) hlasů a každý společník má jeden hlas, s tím, že smlouva o společnosti může jistě stanovit většinu kvalifikovanou. Jestliže se mění smlouva o společnosti, musí být rozhodnuto jednomyslně.

Pokud jde o vztah k třetím osobám, jak již bylo uvedeno výše, společnost sama nemá právní osobnost, vůči třetím osobám tedy vystupují společníci samostatně. To nic samozřejmě nemění na tom, že si mohou vzájemné vztahy, práva a povinnosti ve smlouvě o společnosti dohodnout. Vůči třetím osobám však platí pravidla stanovená zákonem. Platí, že z dluhů vzešlých ze společné činnosti jsou společníci zavázáni vůči třetím osobám společně a nerozdílně. Zákon zakládá solidární odpovědnost všech stran smlouvy o společnosti za závazky vůči třetím osobám, které vzniknou v důsledku činnosti jednotlivých osob při realizaci účelu smlouvy o společnosti. To, zda jednají všechny smluvní strany osobně nebo prostřednictvím svého k tomu zmocněného správce nebo jiného zástupce, je nerozhodné.

Nebude-li z právního jednání patrné, zda určitá osoba jedná pouze za sebe nebo i za ostatní osoby ve společných záležitostech, potom právní jednání zavazuje pouze ji samotnou; výjimkou je pouze situace, kdy zmocnitel bez zbytečného odkladu poté, co se o překročení zmocnění dozvěděl, neoznámil třetí osobě, s níž bylo právně jednáno, svůj nesouhlas s překročením zmocnění ze strany zmocněnce. Z hlediska solidární odpovědnosti jednotlivých stran vůči třetím osobám je zcela irelevantní, jaké jsou jejich individuální podíly na vneseném a na získaném majetku v průběhu trvání závazků ze smlouvy o společnosti. Každá ze stran odpovídá veškerým svým majetkem, nikoliv pouze v rozsahu svých spoluvlastnických podílů. Smluvní strana, po které je třetí osobou požadováno splnění dluhu, se nemůže bránit splnění této povinnosti např. s odůvodněním, že závazek vznikl bez jejího vědomí. Třetí osoba je oprávněna zvolit si kteroukoliv ze smluvních stran za osobu povinnou k splnění závazku; tímto splněním povinnost ostatních zaniká. Splní-li tato strana dluh sama, je oprávněna požadovat po ostatních smluvních stranách náhradu podle výše jejich podílů.

Povinnost uhradit vzniklé dluhy trvá jak po dobu existence smlouvy o společnosti, tak i po jejím zániku, ať již jde o úplný zánik všech závazků ze smlouvy o společnosti nebo pouze o částečný zánik závazků ve vztahu k některému ze společníků. Bývalý společník je však povinen k úhradě pouze těch dluhů, které vznikly do doby jeho odchodu; dluhy vzniklé po tomto datu se jej netýkají.

Jestliže třetí osoba uzavře s jedním ze společníků smlouvu, ale netuší, že společníci se dohodli, že takovou smlouvu uzavírat nebudou, nemohou proti ní nic namítat. Pokud by ale společník jednal vlastním jménem, bude třetí osoba zavázána jen vůči němu.

Pokud jde o vztah k daňové problematice, poplatníky všech druhů daní jsou jednotlivé smluvní strany smlouvy o společnosti, a to podle podílu na příjmech získaných ze společné činnosti.

Zánik členství ve společnosti, pokud jde o fyzickou osobu, je možný následujícími způsoby:

- společník může ze společnosti vystoupit, avšak ne v době, kdy je to nevhodné nebo k újmě ostatních společníků, což neplatí, pokud k tomu má vážné důvody,
- může být vyloučen, pokud by podstatným způsobem porušoval své povinnosti ze smlouvy, a dále ze zákonem uvedených důvodů souvisejících s insolvencí,
- smrtí společníka, přičemž se dědic (dědici) stává společníkem pouze v případě, že to bylo stanoveno ve smlouvě o společnosti.

Poté, co zanikne členství, musí být vyúčtován a vydán podíl společníka buď jemu nebo jeho dědici (dědicům) v případě, že se smlouva o společnosti na něj nevztahuje. Ten se vyplácí v penězích. Naopak společník vyúčtovává své závazky a musí se vyrovnat s ostatními společníky.

Společnost zaniká především dohodou společníků o jejím zrušení. Mezi další důvody zániku může být splnění účelu, pro který byla zřízena, uplynutí doby atd. V případě smrti jednoho ze dvou společníků společnost zanikne, pokud není stanoveno, že společenská smlouva zavazuje i dědice.

Po zániku společnosti má správce povinnost provést do dvou měsíců vyúčtování. To, co patří do vlastnictví jednotlivých společníků, se jim vydá. Zbylý majetek se dělí, jako kdyby šlo o spoluvlastnictví.

U obou typů RZH podle § 2j odst. 1 se tedy obecně vychází z úpravy v předpisech soukromého práva, tj. občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích, jak již bylo naznačeno výše. Do obecné soukromoprávní úpravy předkládaný návrh nijak nezasahuje. V § 2j jsou pouze dále vymezeny podmínky, jejichž splnění je nutné k tomu, aby právnícké osobě, resp. jednotlivým společníkům společnosti mohl být přiznán status RZH (člena RZH) a kterými je rodinné zemědělské hospodaření ve smyslu zákona definováno.

Na činnosti obou typů RZH se mohou podílet pouze fyzické osoby. Navíc jedna fyzická osoba se, po vzoru některých zahraničních úprav rodinných farem, nemůže podílet zároveň na činnosti více RZH. Nehraje přitom roli, zda se bude jednat o osoby českého původu, nebo osoby zahraniční. Podstatná je pouze zákonem stanovená vazba k území obce, v němž RZH spravuje zemědělskou půdu evidovanou na ni (nebo na její členy) v evidenci využití půdy podle zemědělských vztahů (LPIS).

RZH, které je právnickou osobou, musí být zemědělským podnikatelem. Stejně tak musí být zemědělskými podnikateli i všichni členové RZH, jež je společností podle občanského zákoníku.

Klíčový je pro RZH vztah k rodině, tj. kvalifikovaná míra zastoupení členů jedné rodiny v rámci RZH. Tento prvek RZH je stanoven pro oba typy RZH, přičemž vymezení jedné rodiny pro účely tohoto zákona je uvedeno v § 2j odst. 5. Rodinné vazby budou zjišťovány ze sdělení o příbuznosti podle § 2j odst. 5 a k němu přiložených listin (například rodné listy, oddací list, doklad o uzavření partnerství). Jak přitom vyplývá z § 2j odst. 5 návrhu, nepůjde u RZH pouze o rodinu v užším smyslu (rodiče a děti).

Definice „jedné rodiny“ pro účely tohoto zákona v zásadě vychází z již užívaného vymezení rodinného podniku, jak byla schválena usnesením vlády České republiky č. 899 ze dne 18. října 2021.

Podle občanského zákoníku jsou osoby příbuzné v linii přímé, pochází-li jedna od druhé, osoby jsou příbuzné ve vedlejší linii, mají-li společného předka, ale přitom nepocházejí jedna od druhé. Stupeň příbuzenství mezi dvěma osobami se pak určuje podle počtu zrození, jimiž v linii přímé pochází jedna od druhé a ve vedlejší linii obě od svého nejbližšího společného předka. Vznikem manželství dochází podle občanského zákoníku ke vzniku švagrovství mezi jedním manželem a příbuznými druhého manžela; v jaké linii a v jakém stupni je někdo příbuzný s jedním manželem, v takové linii a v takovém stupni je sešvagřen s druhým manželem (zanikne-li manželství smrtí jednoho z manželů, švagrovství tím nezaniká). Stejný přístup uplatňuje navrhovaná úprava v případě partnerů a registrovaných partnerů.

Pokud jde o manžely, partnery a registrované partnery:

- a) manželství je podle § 655 občanského zákoníku *„trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem, který stanoví tento zákon“*;
- b) partnerství je definováno v § 655 občanského zákoníku, do nějž se s účinností od 1. 1. 2025 zákonem č. 123/2024 Sb. doplňuje odstavec 2, který zní *„Partnerství je trvalý svazek dvou lidí stejného pohlaví, který se uzavírá stejným způsobem jako manželství. Nestanoví-li zákon nebo jiný právní předpis jinak, vztahují se na partnerství a práva a povinnosti partnerů ustanovení o manželství, právech a povinnostech manželů, vdovách a vdovcích obdobně.“*; poněkud matoucí je, že občanský zákoník již dříve používal pojem „partner“ pro osobu, která uzavřela registrované partnerství;
- c) registrované partnerství je vztah mezi osobami stejného pohlaví založený podle zákona 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který byl uvedenou novelou č. 123/2024 Sb. novelizován tak, že se od 1. 1. 2025 hlava II včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 1 a 2 zrušuje. Tato hlava se týká vzniku registrovaného partnerství, tedy nadále již tyto svazky vznikat nebudou, ale dosud uzavřená registrovaná partnerství zůstávají zachována. Od 1.1. 2025 zřejmě nastane situace, kdy bude možné uzavřít manželství nebo partnerství, budou zde však i osoby v režimu dříve uzavřených registrovaných partnerství (registrovaní partneři budou moci po 1. 1. 2025 uzavřít partnerství podle občanského zákoníku, ale nemusí to tak být); obsah partnerství a registrovaného partnerství bude odlišný, zejm. v majetkových otázkách (u registrovaných partnerů není společné jmění partnerů).

Účelem navrhované právní úpravy je podpora v zemědělství podnikajících malých subjektů rodinného typu. Zásadní je pro oba typy RZH proto rovněž jejich velikostní omezení. To je stanoveno jednak maximální výměrou obhospodařovaných pozemků zapsaných na právnickou osobu, resp. všechny členy společnosti fyzických osob členů RZH v LPIS, tj. nejvýše 1000 ha, jednak i tím, že RZH musí být mikropodnikem.

Kritéria pro určení toho, zda je určitá společnost mikropodnik, malý nebo střední podnik (MSP), obsahuje doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků (dále jen „doporučení Komise“). Tyto kategorie, založené na počtu zaměstnanců společnosti a jejím obratu či rozvaze, určují její způsobilost pro finanční programy a programy podpory jak od Evropské unie, tak od jednotlivých států. Definice začaly platit dne 1. ledna 2005.

Oficiální český překlad doporučení Komise byl publikován jako sdělení Ministerstva průmyslu a obchodu č. 7/2024 Sb.

Podle doporučení Komise je podnikem každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. K těmto subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která běžně vykonávají hospodářskou činnost. Za podnik se považuje každý subjekt, bez ohledu na právní formu a způsob financování, který na trhu nabízí služby a/nebo zboží. Podnikem je tedy i každá fyzická osoba podnikající na základě živnostenského listu.

Mikropodnik je v doporučení Komise vymezen jako podnik, který zaměstnává méně než 10 osob a jehož roční obrat a/nebo bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 2 miliony EUR. Vždy musí být dodržen limit pro počet zaměstnanců, podnik si však může zvolit strop týkající se obratu, nebo strop týkající se bilanční sumy. Nemusí splnit oba požadavky a jeden z nich může překročit, aniž by to mělo dopad na jeho status.

Při výpočtu počtu zaměstnanců a finančních hodnot se berou v potaz propojené a partnerské podniky na stejném nebo sousedním (navazujícím) trhu. Pro určení velikosti kategorie podniku se sledují rovněž partnerské a propojené vazby se zahraničními subjekty.

Pro posuzování propojených a partnerských vazeb u podniků (tedy mj. i živnostníků) se sledují všechny vazby takového subjektu, tzn., zahrnují se všechny partnerské (25 % až 50 %) a propojené vazby (nad 50 %) tak, jak je vymezuje doporučení Komise. Výjimka je u podniků majetkově spojených s fyzickou osobou nepodnikatelem (bez živnostenského listu či nevyvíjející hospodářskou činností), kde se posuzují pouze propojené vazby s vykonávanými činnostmi na stejném nebo na navazujících trzích u podniků propojených přes tuto fyzickou osobu nepodkatele.

Při určování stejného relevantního trhu nebo sousedního (navazujícího) trhu se vychází ze skutečné činnosti, kterou posuzované podniky vykonávají. Stejným trhem se rozumí trh, který zahrnuje „všechny výrobky a/nebo služby, které jsou spotřebitelem s ohledem na jejich vlastnosti, ceny a zamýšlené použití považovány za zaměnitelné nebo zastupitelné.“ Ze skutečnosti, že jeden podnik je dodavatelem toho druhého, lze usuzovat sousední trh. Pokud má podnik stejné dodavatele (s výjimkou, kdy posuzované podniky jsou si dodavateli navzájem) a nemají shodné odběratele, o stejný/navazující trh se nejedná. Charakter a rozsah vzájemných odběratelsko-dodavatelských vztahů (tj. zda se jedná o sousední trh) se posuzuje s ohledem na to, zda je řešený podnik na svém odběrateli/dodavateli, který je potenciálně propojený přes fyzickou osobu závislý, tzn. výpadek dodávek/odběrů by mu způsobil obtíže, nebo je rozsah natolik nepatrný, že by výpadek jeho činnosti zásadně neovlivnil. Za sousední trhy se považují takové trhy, kde se výrobky a služby vzájemně doplňují nebo náleží do stejného sortimentu výrobků, který zpravidla nakupuje stejná skupina zákazníků za účelem stejného konečného užití. Jedná se tedy o vztah mezi aktivitami či výrobky, které vytvoří nějaký

finální produkt či službu (např. jedna společnost by vlastnila ovocný sad a druhá vyráběla džemy, kompoty).

Údaji použitými při výpočtu počtu zaměstnanců a finančních hodnot jsou údaje týkající se posledního schváleného účetního období vypočtené za období jednoho roku. Tyto údaje jsou brány v potaz od dne účetní závěrky. Částka zvolená za výši obratu je vypočítána bez daně z přidané hodnoty (DPH) a bez dalších nepřímých daní. V případech, kdy podnik ke dni účetní závěrky zjistí, že počet jeho zaměstnanců za dané roční období překročil v jednom či druhém směru stropy pro počet pracovníků nebo finanční stropy, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání určité kategorie podniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období. V případě nově založených podniků, jejichž účty dosud nebyly uzavřeny, jsou údaje použité při výpočtu odvozeny z odhadů učiněných v dobré víře v průběhu účetního období.

Ohledně počtu zaměstnanců doporučení Komise stanoví, že počet zaměstnanců odpovídá počtu ročních pracovních jednotek (RPJ), tzn. počtu osob, které byly v daném podniku nebo jeho jménem zaměstnány na plný pracovní úvazek po celý sledovaný rok. Práce osob, které nepracovaly po celý rok, práce osob, které pracovaly na částečný úvazek bez ohledu na jeho délku, a práce sezónních pracovníků se pak započítává jako zlomky RPJ. RPJ nejsou podle doporučení Komise pouze zaměstnanci, ale též osoby pracující pro podnik v podřízeném postavení, které jsou považovány za zaměstnance v souladu s vnitrostátním právem, vlastníci – vedoucí pracovníci (statutární orgány) a společníci zapojení do běžné činnosti podniku, kteří využívají finančních výhod plynoucích z podniku.

Počet osob, které pro podnik nepracovaly na plný pracovní úvazek během celého účetního období, je tedy nutné přepočíst s ohledem na rozsah úvazku konkrétního pracovníka (tj. částečný úvazek, dohoda o pracovní činnosti, dohoda o provedení práce) a/nebo s ohledem na dobu trvání úvazku (sezónní pracovníci, zaměstnanci, kteří zahájili či ukončili práci pro podnik v průběhu posuzovaného účetního období).

Do počtu zaměstnanců se započítávají také vlastníci, kteří jsou zároveň členy statutárního orgánu posuzovaného podniku, přičemž se v rámci celé vlastnické struktury započítávají pouze jednou, přestože jsou vlastníky a zároveň členy statutárního orgánu i v jiném partnerském či propojeném podniku. Učni nebo studenti, kteří jsou zapojeni do odborné přípravy na základě smlouvy o učňovském nebo odborném vzdělávání, se nezahrnují do počtu zaměstnanců. Délka mateřské nebo rodičovské dovolené se nezapočítává.

V případě RZH druhého typu, tj. společností podle občanského zákoníku, pak bude oproti obecné právní úpravě specifikem rovněž to, že smlouva o společnosti musí být v případě RZH vždy uzavřena písemně (příkládá se k žádosti o uznání statusu a hlásí se povinně rovněž její změny, uložena bude v neveřejné části evidence RZH). Důvodem této úpravy je to, že v této smlouvě bude i pro účely správních orgánů zaznamenán a vymezen společný účel činnosti (věci), kterým je podle zákona obecně provozování zemědělské výroby, a který bude definovat rozsah činnosti RZH jako takového. Povinná písemná forma rovněž přispěje k právní jistotě společníků.

Na rozdíl od obecné úpravy v občanském zákoníku pak budou členové RZH ze svého středu vždy vybírat osobu správce. Ten bude za ostatní členy RZH podávat žádost o přiznání statusu podle § 2l a rovněž na něj bude dopadat povinnost hlásit změny RZH podle § 2m.

K § 2k:

Předmětné ustanovení zajišťuje právní jistotu RZH, že jiný subjekt nebude využívat daného označení, protože status RZH s sebou může přinést i jisté kladné marketingové efekty. Kromě ochrany RZH je důvodem zavedení také ochrana veřejnosti a potenciálních odběratelů před nekalou soutěží. Předpokládá se, že samotná skutečnost, že určitý výrobek nebo služba

pochází z produkce RZH přiláká určitou část spotřebitelů. Porušení tohoto zákazu může být postižitelné soukromoprávně jako porušení zákazu nekalé soutěže podle § 2976 a následujících občanského zákoníku a dále je navrženo zakotvit přestupek při porušení tohoto zákazu [§ 5 odst. 1 písm. h)].

(K § 2l):

Ustanovení představuje klasický proces přiznání statusu obvyklý i v jiných obdobných právních úpravách. Odehrává se ve správním řízení, jež je vedeno Fondem. Žádost bude Fondu podávána elektronického nástroje spravovaného Ministerstvem zemědělství. Odvolacím orgánem proti rozhodnutí Fondu je Ministerstvo zemědělství.

Upraveny jsou náležitosti žádosti, obsahující oproti obecné úpravě ve správním řádu zejména doklady nutné k posouzení rodinných vazeb a definice mikropodniku. V případě RZH druhého typu, tj. společností podle občanského zákoníku, bude žádost s ohledem na minimalizaci administrativní zátěže a usnadnění průběhu řízení podávána nikoliv jednotlivě členy RZH, ale společně osobou, kterou společníci určili za správce. V případě správce se bude jednat o zvláštní případ zastoupení ze zákona. Plně se pro tyto účely použije § 34 správního řádu. Účastníky společně vedeného řízení o žádosti (§ 140 odst. 2 správního řádu) pak budou všechny fyzické osoby, jež se hodlají stát členy RZH, a těmto jednotlivým fyzickým osobám bude v případě vydání pozitivního společného rozhodnutí Fondu přiznán status člena RZH.

(K § 2m a § 2n):

RZH, resp. členové RZH, musí podmínky, za kterých je jim přiznán status, z povahy věci plnit po celou dobu své existence. Ukládá se proto povinnost pro RZH (členy RZH) hlásit Fondu změny, které mají vliv na zapsané údaje. V případě RZH druhého typu (tj. společností podle občanského zákoníku) bude změny za členy RZH hlásit jimi vybraný správce. Sankce za porušení povinnosti hlášení změn je obsažena v § 5a odst. 1 písm. b).

S hlášením změn RZH souvisí i důvody pro zánik či zrušení statusu. Jednotlivé důvody zániku/zrušení jsou vyjmenovány v § 2n. Důvody zániku plně vyplývají ze soukromoprávních předpisů, a to ať už jde o právnické osoby, společnost podle občanského zákoníku nebo fyzické osoby. Zrušení statusu RZH nebo člena RZH v případě RZH druhého typu pak může nastat buď na žádost RZH nebo člena RZH, nebo z moci úřední. Jak již bylo uvedeno výše, RZH, resp. jeho členové, musí plnit podmínky přiznaného statusu po celou dobu. Počítá se s možností, že některá z podmínek odstranitelného charakteru nemusí být dočasně plněna, aniž by to muselo automaticky znamenat zrušení statusu. V takovém případě ale Fond vydá opatření k odstranění tohoto nedostatku podle § 4a odst. 11 zákona. Ke zrušení statusu RZH nebo člena RZH pak dojde až marným uplynutím lhůty, kterou Fond v opatření stanoví.

(K § 2o a § 2p):

Vytvořena bude evidence RZH, která bude informačním systémem veřejné správy. Ministerstvo zemědělství bude správcem tohoto informačního systému, Fond uživatelem.

Na základě rozhodnutí o přiznání statusu bude příslušný subjekt zapsán do evidence RZH, a to do 5 dnů od právní moci rozhodnutí o přiznání statusu. Evidence RZH bude obsahovat veřejně přístupnou a neveřejnou část. Zákonem jsou stanoveny rovněž údaje, které budou v těchto částech obsaženy. Veřejná část bude v zásadě velmi stručná, bude obsahovat pouze výčet právnických a podnikajících fyzických osob účastnících se na RZH. V neveřejné části naopak budou obsaženy podrobnější informace o evidovaných RZH, a to včetně sbírky listin.

Dále se navrhuje zakotvit, že údaje z veřejné části evidence RZH budou veřejně přístupné na internetových stránkách Ministerstva zemědělství. K neveřejné části registru bude mít přístup Fond a Ministerstvo zemědělství, které pak může v nezbytném rozsahu udělit přístup do této části taktéž jinému orgánu veřejné moci.

Fondu se v § 2p stanovuje také lhůta pro výmaz údajů o RZH, resp. členovi RZH, z veřejně přístupné části evidence RZH po zániku či zrušení jeho statusu. Taktéž je stanoveno, jak dlouho jsou v neveřejné části evidence uchovávány údaje o RZH (členovi RZH).

K bodům 2 až 7

(K § 4a, §5, § 5a a § 5b):

V novelizačních bodech jsou upravena ustanovení navazující na nově vkládané § 2j až 2p. Kontrolu RZH bude provádět Fond, který bude moci RZH, resp. členovi RZH, uložit opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole, pokud to povaha zjištěného nedostatku bude připouštět.

Doplněny jsou rovněž s novou úpravou související skutkové podstaty přestupků.

K ČÁST DRUHÉ: Změna zákona o Státním zemědělském intervenčním fondu

K bodu 1

(K § 1):

V souvislosti s novou úpravou RZH v zákoně o zemědělství je v zákoně o Státním zemědělském intervenčním fondu zakotvena korespondující kompetence Fondu.

K ČÁSTI TŘETÍ: Účinnost

Nabytí účinnosti se navrhuje k 1. 1. 2026.

V Praze dne 6. 12. 2024

Předkladatelé:

Mgr. Marek Výborný – elektronicky podepsáno

Ing. Michal Kučera – elektronicky podepsáno

Ing. Karel Smetana – elektronicky podepsáno

Ing. Petr Bendl – elektronicky podepsáno

Tomáš Dubský – elektronicky podepsáno

PLATNÉ ZNĚNÍ

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

* * *

§ 2j

Rodinné zemědělské hospodářství

(1) Rodinným zemědělským hospodářstvím se v tomto zákoně rozumí

- a) zemědělský podnikatel evidovaný podle § 2f, který je právnickou osobou se statusem rodinného zemědělského hospodářství,
- b) společnost podle občanského zákoníku⁸⁸⁾, jejímiž společníky jsou pouze zemědělství podnikatelé evidovaní podle § 2f, kteří jsou fyzickými osobami se statusem člena rodinného zemědělského hospodářství.

(2) Zemědělskému podnikateli, který je právnickou osobou, Fond přiznává status rodinného zemědělského hospodářství, jestliže jde o obchodní korporaci,

- a) která má sídlo v obci, na jejímž území se nachází alespoň část plochy dílů půdních bloků evidovaných na ni v evidenci využití půdy, nebo v obci s tímto územím sousedící,
- b) která sama nebo prostřednictvím svých společníků obhospodařuje v souhrnu nejvýše 1 000 ha půdy evidované na ni v evidenci využití půdy,
- c) je mikropodnikem podle doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků⁸⁹⁾,
- d) jejímiž společníky, členy statutárního orgánu nebo členy kontrolního orgánu jsou pouze fyzické osoby a v níž více než 50 % hlasovacích nebo majetkových práv náleží přímo členům jedné rodiny a alespoň jeden člen této rodiny je členem jejího statutárního orgánu, nebo jejíž jediný společník je současně členem statutárního orgánu obchodní korporace a alespoň jeden jiný člen rodiny, z níž pochází tento jediný společník, je členem jejího statutárního orgánu, jejím prokuristou nebo členem jejího kontrolního orgánu, a
- e) v níž alespoň jeden člen rodiny podle písmene d), který je členem statutárního orgánu této obchodní korporace, má adresu místa pobytu v obci, na jejímž území, nebo na území obce s tímto územím sousedícím, se nachází alespoň část plochy dílu půdního bloku evidovaného na ni v evidenci využití půdy.

(3) Za společníka podle odstavce 2 písm. d) se považuje také akcionář nebo člen družstva.

(4) Zemědělskému podnikateli, který je fyzickou osobou, Fond přiznává status člena rodinného zemědělského hospodářství, jestliže je sdružen za účelem provozování zemědělské výroby ve společnosti podle občanského zákoníku⁸⁸⁾, pokud společníky této společnosti jsou pouze fyzické osoby, které

- a) jsou členy jedné rodiny,
- b) jsou zemědělskými podnikateli,
- c) obhospodařují v souhrnu nejvýše 1 000 ha půdy evidované na ně v evidenci využití půdy,
- d) společně splňují definici mikropodniku podle doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků⁸⁹⁾ a

⁸⁸⁾ § 2716 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁹⁾ Sdělení Ministerstva průmyslu a obchodu č. 7/2024 Sb., o vyhlášení českého znění doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků.

e) pověří jednoho ze svého středu správou společných věcí týkajících se rodinného zemědělského hospodářství (dále jen „správce rodinného zemědělského hospodářství“); správce rodinného zemědělského hospodářství má adresu místa pobytu v obci, na jejímž území, nebo na území obce s tímto územím sousedícím, se nachází alespoň část plochy dílu půdního bloku evidovaného na některého ze společníků této společnosti v evidenci využití půdy.

(5) Za členy jedné rodiny se považují

- a) manželé, partneři nebo registrovaní partneři nebo alespoň s jedním z manželů, partnerů nebo registrovaných partnerů jejich příbuzní až do čtvrtého stupně nebo osoby sešvagřené až do třetího stupně,
- b) osoby příbuzné v přímé linii nebo
- c) osoby příbuzné ve vedlejší linii až do čtvrtého stupně.

(6) Fyzická osoba se může jako společník, člen statutárního orgánu, prokurista, člen kontrolního orgánu nebo člen rodinného zemědělského hospodářství účastnit pouze jednoho rodinného zemědělského hospodářství.

§ 2k

Právo užívat označení rodinné zemědělské hospodářství

Pouze osoby se statutem rodinného zemědělského hospodářství nebo statutem člena rodinného zemědělského hospodářství mohou používat označení rodinné zemědělské hospodářství a jeho odvozeniny v názvu, na svém výrobku, v reklamě nebo v popisu své činnosti.

§ 2l

Přiznání statusu

(1) Žádost právnické osoby podle § 2j odst. 2 kromě obecných náležitostí podle správního řádu obsahuje

- a) údaje o společnících této právnické osoby, s uvedením jejich jména a příjmení, státního občanství, adresy místa pobytu, rodného čísla, bylo-li přiděleno, a nebylo-li přiděleno, data narození a výše podílu těchto fyzických osob, a
- b) doklady prokazující splnění podmínek pro přiznání statusu rodinného zemědělského hospodářství podle § 2j odst. 2, 5 a 6.

(2) Žádost fyzické osoby podle § 2j odst. 4 kromě obecných náležitostí podle správního řádu obsahuje

- a) jména a příjmení fyzických osob, které jsou spolu s žadatelem společníky společnosti podle § 2j odst. 4, a jejich identifikační čísla, pod nimiž jsou evidovány v evidenci zemědělského podnikatele,
- b) smlouvu o sdružení do společnosti podle § 2j odst. 4, včetně soupisu vkladů společníků, bylo-li ujednáno sdružení majetku,
- c) údaj o tom, která osoba má být správcem rodinného zemědělského hospodářství a
- d) doklady prokazující splnění podmínek pro přiznání statusu člena rodinného zemědělského hospodářství podle § 2j odst. 4, 5 a 6.

(3) Žádost podle odstavce 1 nebo 2 se podává Fondu, a to výhradně v elektronické podobě prostřednictvím informačního systému, jehož správcem je ministerstvo a uživatelem Fond, a ke kterému zřídí Fond přístup na požádání. Žádost podle odstavce 1 nebo 2 podaná prostřednictvím informačního systému podle věty první nevyžaduje podepsání uznávaným elektronickým podpisem.

(4) V řízení o žádosti podle odstavce 2 osoba, která má být správcem rodinného zemědělského hospodářství, zastupuje fyzické osoby podle § 2j odst. 4, které žádají o přiznání statusu člena rodinného zemědělského hospodářství. § 34 správního řádu se použije obdobně.

(5) O přiznání statusu rozhoduje Fond.

§ 2m

Změna rodinného zemědělského hospodářství

(1) Právnícká osoba, která má status rodinného zemědělského hospodářství, správce rodinného zemědělského hospodářství, nebo v době, kdy rodinné zemědělské hospodářství správce nemá, jiný člen rodinného zemědělského hospodářství, jsou povinni ohlásit Fondu

- a) změnu údajů vedených v evidenci rodinných zemědělských hospodářství podle § 2o odst. 3 a 4,
- b) změnu smlouvy o sdružení do společnosti podle § 2j odst. 4, včetně změn soupisu vkladů společníků, bylo-li ujednáno sdružení majetku, a
- c) změnu, která má vliv na plnění podmínek potřebných pro přiznání statusu rodinného zemědělského hospodářství nebo člena rodinného zemědělského hospodářství,

a to do 15 dnů ode dne, kdy k této změně došlo.

(2) Pro ohlášení změn podle odstavce 1 platí § 2l odstavec 3 obdobně.

§ 2n

Zánik a zrušení statusu

(1) Status zaniká

- a) zánikem rodinného zemědělského hospodářství, nebo
- b) zánikem členství člena rodinného zemědělského hospodářství v rodinném zemědělském hospodářství.

(2) Fond status zruší

- a) na žádost právnické osoby, která je rodinným zemědělským hospodářstvím, nebo žádost člena rodinného zemědělského hospodářství, nebo
- b) z moci úřední, pokud rodinné zemědělské hospodářství nebo člen rodinného zemědělského hospodářství
 1. nesplňuje některou z podmínek podle § 2j odst. 2, 4 nebo 6, jejíž povaha neumožňuje Fondu uložení opatření k odstranění tohoto nedostatku podle § 4a odst. 11, nebo
 2. nesplní ve lhůtě k tomu určené opatření uložené Fondem podle § 4a odst. 11.

§ 2o

Evidence rodinných zemědělských hospodářství

(1) Údaje evidence rodinných zemědělských hospodářství jsou vedeny v informačním systému veřejné správy evidence rodinných zemědělských hospodářství, jehož správcem¹⁵⁾ je ministerstvo a uživatelem¹⁵⁾ je Fond v rozsahu stanoveném tímto zákonem.

(2) Fond zapíše rodinné zemědělské hospodářství do evidence rodinných zemědělských hospodářství bezodkladně, nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o přiznání statusu.

(3) Evidence rodinných zemědělských hospodářství obsahuje v případě právnické osoby, která má status rodinného zemědělského hospodářství,

- a) jméno právnické osoby a
- b) identifikační číslo, pod nímž je právnická osoba evidována v evidenci zemědělského podnikatele.

(4) Evidence rodinných zemědělských hospodářství obsahuje v případě fyzické osoby, která má status člena rodinného zemědělského hospodářství,

- a) jméno a příjmení fyzické osoby a její identifikační číslo, pod nímž je evidována v evidenci zemědělského podnikatele,
- b) jména a příjmení všech fyzických osob, které jsou spolu s osobou podle písmene a) společníky téhož rodinného zemědělského hospodářství, a jejich identifikační čísla, pod nimiž jsou evidovány v evidenci zemědělského podnikatele, a
- c) údaj o tom, která z fyzických osob podle písmene a) nebo b) je správcem rodinného zemědělského hospodářství.

(5) Aktuální údaje v evidenci rodinných zemědělských hospodářství podle odstavce 3 a 4 jsou veřejné.

(6) Neveřejná část evidence rodinných zemědělských hospodářství obsahuje

- a) datum zániku nebo datum nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení statusu s uvedením údaje, zda ke zrušení statusu došlo na žádost nebo z moci úřední a z jakého důvodu,
- b) neaktuální údaje podle odstavců 3 nebo 4 a údaje podle odstavců 3 nebo 4 po výmazu rodinného zemědělského hospodářství nebo člena rodinného zemědělského hospodářství z evidence a
- c) sbírku listin, která obsahuje
 1. žádost o přiznání nebo zrušení statusu,
 2. smlouvu o sdružení do společnosti podle § 2j odst. 4, včetně změn soupisu vkladů společníků, bylo-li ujednáno sdružení majetku, včetně jejich změn a doplnění a
 3. rozhodnutí o přiznání nebo zrušení statusu.

(7) Ministerstvo uveřejňuje údaje obsažené ve veřejně přístupné části evidence rodinných zemědělských hospodářství na svých internetových stránkách.

(8) K údajům, které jsou obsaženy v neveřejné části evidence rodinných zemědělských hospodářství, má přístup Fond a ministerstvo. Ministerstvo na základě odůvodněné žádosti udělí v nezbytném rozsahu přístup do neveřejné části evidence rodinných zemědělských hospodářství rovněž jinému orgánu veřejné moci.

§ 2p

Výmaz z evidence rodinných zemědělských hospodářství

(1) Fond provede výmaz údajů z veřejné části evidence rodinných zemědělských hospodářství bezodkladně, nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení statusu nebo ode dne, v němž se dozví o zániku tohoto statusu.

(2) Údaje o rodinném zemědělském hospodářství nebo o členu rodinného zemědělského hospodářství jsou v neveřejné části evidence uchovávány po dobu 10 let ode dne zániku statusu nebo nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení statusu.

* * *

§ 4a Kontrola

(1) Ministerstvo je oprávněno provádět kontrolu správnosti údajů fyzických a právnických osob uvedených v žádostech a ohlášeních podávaných ministerstvu podle tohoto zákona.

(2) Při výkonu kontroly podle odstavce 1 postupuje ministerstvo vůči fyzickým a právnickým osobám (dále jen „kontrolované osoby“) podle kontrolního řádu a podle tohoto zákona. Tím není dotčen výkon kontroly podle přímo použitelných předpisů Evropské unie upravujících společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky, podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), společné organizace zemědělských trhů⁵¹⁾.

(3) Pokud doklady u kontrolovaných osob nebo povinných osob nepostačují k řádnému provedení kontroly, je ministerstvo oprávněno požadovat doklady i od jiné osoby, a to v rozsahu nezbytném pro ověření skutečností majících souvislost s činností kontrolovaných osob nebo povinných osob, která je předmětem kontroly. Tato osoba je povinna ve stanovené lhůtě takové doklady ministerstvu předložit, výkon kontroly ministerstvem umožnit a při něm spolupůsobit. Práva a povinnosti ministerstva a této osoby se řídí kontrolním řádem přiměřeně, přičemž účel kontroly musí být naplněn při zajištění toho, aby práva a chráněné zájmy této osoby byly dotčeny v nejmenší možné míře.

(4) Při výkonu kontroly může ministerstvo postupovat v součinnosti s celními orgány.

(5) Údaje podle § 4 odst. 2 je oprávněna kontrolovat též příspěvková organizace. Odstavce 1 až 3 platí obdobně.

(6) Kontrolu poradenských služeb podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství upravujícího podrobná pravidla podpor pro rozvoj venkova⁷²⁾ provádí pověřená osoba, která vede registr poradců v zemědělství.

(7) Kontrolu evidence zemědělského podnikatele (§ 2e až 2ha) provádí obecní úřad obce s rozšířenou působností, který je příslušný podle správního řádu. Odstavce 1 až 3 platí obdobně.

(8) Kontrolu plnění povinností při pěstování geneticky modifikované odrůdy plodin (§ 2i) a kontrolu evidence využití půdy (§ 3a až 3p) provádí Fond. Odstavce 1 až 3 platí obdobně.

(9) Ministerstvo nebo jím pověřená osoba jsou oprávněny provádět kontrolu skutečně vynaložených nákladů v případě dotace v rámci společných organizací trhů vyplácené na základě paušálních částek podle přímo použitelného předpisu Evropské unie⁷²⁾. Účelem této kontroly je ověření správnosti stanovení výše paušálních částek. Odstavce 2 a 3 platí obdobně.

(10) Kontrolu toho, zda právnická nebo fyzická osoba, jimž byl přiznán status, splňují podmínky potřebné pro přiznání statusu podle § 2j odst. 4 nebo 6, provádí Fond. Odstavce 1 až 3 platí obdobně.

(11) Pokud právnická nebo fyzická osoba nesplňuje některou z podmínek pro přiznání statusu podle § 2j odst. 2, 4 nebo 6 a povaha této podmínky to připouští, uloží jí Fond opatření k odstranění tohoto nedostatku v přiměřené lhůtě, kterou zároveň stanoví.

* * *

§ 5

Přestupky fyzických, právnických a podnikajících fyzických osob

- (1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
- a) v rozporu s § 2f provozuje zemědělskou výrobu bez zaevidování,
 - b) uvede nepravdivé nebo nesprávné údaje v žádosti podle § 2f odst. 3 nebo 4,
 - c) nesplní povinnost informovat o záměru pěstovat geneticky modifikovanou odrůdu podle § 2i odst. 1,
 - d) jako osoba, která pěstuje geneticky modifikovanou odrůdu
 1. nedodrží minimální vzdálenost pěstování geneticky modifikované odrůdy podle § 2i odst. 2 písm. a), b) nebo f),
 2. neinformuje o zahájení pěstování geneticky modifikované odrůdy podle § 2i odst. 2 písm. c) nebo d), nebo
 3. neuchovává údaje o pěstování geneticky modifikované odrůdy podle § 2i odst. 2 písm. e),
 - e) jako uživatel dílu půdního bloku
 1. v rozporu s § 3g odst. 1 písm. a) až f) nesplní ohlašovací povinnost nebo neuvede pravdivé nebo úplné údaje k aktualizaci evidence půdy, nebo
 2. nesplní ohlašovací povinnost k obnově travního porostu podle § 3j odst. 1 písm. a),
 - f) jako chovatel, s výjimkou chovatele včel, nesplní ohlašovací povinnost podle § 3o odst. 1, ~~nebo~~
 - g) jako uživatel dílu půdního bloku se zemědělskou kulturou ovocný sad, který je zařazený do evidence ovocných sadů,
 1. neohlásí Ústavu změny údajů v evidenci ovocných sadů podle § 3q odst. 3, 4 nebo 6, nebo
 2. nesplní informační povinnost podle § 3q odst. 10,
 - h) v rozporu s § 2k použije označení rodinné zemědělské hospodářství anebo jeho odvozeninu, nebo**
 - i) uvede nepravdivé nebo nesprávné údaje v žádosti podle § 2l odst. 1 nebo 2.**

- (2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do
- a) 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle písmene f) nebo g),
 - b) 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle písmene ~~a) nebo b)~~ **a), b), h) nebo i)**,
 - c) 250 000 Kč, jde-li o přestupek podle písmene c), d) nebo e).

§ 5a

Přestupek právnických a podnikajících fyzických osob

~~(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že jako zemědělský podnikatel nesplní povinnost ohlásit změny a doplnění údajů týkajících se evidence zemědělského podnikatele podle § 2fa odst. 5.~~

- (1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dále dopustí přestupku tím, že jako zemědělský podnikatel nesplní povinnost ohlásit**
- a) změny údajů týkajících se evidence zemědělského podnikatele podle § 2fa odst. 5, nebo**
 - b) změny týkající se rodinného zemědělského hospodářství podle § 2m odst. 1.**

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 50 000 Kč.

§ 5b

Společná ustanovení k přestupkům

(1) Přestupky podle tohoto zákona projednává

- a) obecní úřad obce s rozšířenou působností, jde-li o přestupek podle § 5 odst. 1 písm. a) a b) nebo § 5a odst. 1,
- b) Fond, jde-li o přestupek podle § 5 odst. 1 písm. c) až f), **h) a i), a dále podle § 5a odst. 1 písm. b),**
- c) Ústav, jde-li o přestupek podle § 5 odst. 1 písm. g).

(2) Příjem z pokut je příjmem rozpočtu orgánu, který pokutu uložil.

* * *

Zákon 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

§ 1

(1) Zřizuje se Státní zemědělský intervenční fond (dále jen "Fond"). Fond je právnickou osobou se sídlem v Praze. Fond je správním úřadem a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství (dále jen "ministerstvo").¹⁾

(2) Fond v souladu s právními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána,

- a) rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- b) provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- c) prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny, případně výrobky, které vznikly zpracováním intervenčně nakoupených zemědělských výrobků nebo potravin,
- d) provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- e) *zrušeno*
- f) *zrušeno*
- g) *zrušeno*
- h) rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- i) provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,³⁾
- j) *zrušeno*
- k) provádí další opatření a intervence (dále jen „opatření“) podle § 2a zákona o zemědělství,
- l) provádí podle § 2c zákona o zemědělství a Program rozvoje venkova podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (dále jen „Program rozvoje venkova“) a Strategický plán Společné zemědělské politiky Evropské unie v České republice podle přímo použitelného předpisu Evropské unie⁴⁸⁾ (dále jen „Strategický plán“),
- m) provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání producentů zemědělských výrobků nebo potravin podle příslušných právních předpisů Evropské unie v oblasti společných organizací trhů a strukturálních opatření,
- n) provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání seskupení a organizací producentů zemědělských výrobků nebo potravin, včetně mezinárodních, organizací meziodvětvových organizací a dohod producentů zemědělských výrobků nebo potravin podle příslušných právních předpisů Evropské unie,

- q) provádí činnosti související se získáváním, zpracováváním a předáváním cenových a tržních informací, včetně evidence smluv, podle příslušných právních předpisů Evropské unie,
- r) provádí činnosti související s reprezentativním výběrem zemědělských výrobků nebo potravin, se stanovením národních referenčních a referenčních množství zemědělských výrobků nebo potravin, s reprezentativním výběrem oblastí pěstování zemědělských výrobků nebo výroby potravin, popřípadě s reprezentativním výběrem trhů a tržních dnů, producentů zemědělských výrobků nebo potravin podle příslušných právních předpisů Evropské unie v oblasti společných organizací trhu a strukturálních opatření,
- s) vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu Evropské unie,
- t) *zrušeno*
- u) provádí opatření společných organizací trhu podle zvláštního právního předpisu,
- v) provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin,
- w) provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle přímo použitelných předpisů Evropské unie upravujících strukturální fondy nebo Evropský rybářský fond¹¹⁾, Evropský námořní a rybářský fond a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond⁴⁹⁾ podle § 2ca zákona o zemědělství,
- x) aktualizuje evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů podle zákona o zemědělství a,
- z) rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace podle § 2d zákona o zemědělství financované výhradně z národních zdrojů- a
- aa) provádí činnosti související s přiznáním statusu rodinného zemědělského hospodářství a statusu člena rodinného zemědělského hospodářství, se zápisy do evidence rodinných zemědělských hospodářství, aktualizací této evidence, odebráním statusu rodinného zemědělského hospodářství a statusu člena rodinného zemědělského hospodářství a výmazem rodinného zemědělského hospodářství a člena rodinného zemědělského hospodářství z evidence rodinných zemědělských hospodářství podle zákona o zemědělství.**

(3) Podmínky provádění činností Fondu podle odstavce 2 může vláda upravit nařízením¹²⁾.

(4) Fyzické a právnické osoby podávají Fondu žádosti, čestná prohlášení a informace, které vyplývají z působnosti Fondu podle odstavce 2, na formulářích vydaných Fondem.